

Datum:
2016-10-04

Beteckning:
RKM 74:2016 071

Ert datum:
2016-06-30

Er beckning:
Fi2016/02568/K

YTTRANDE
2016-10-04

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU2016:48 Regional indelning – tre nya län
(dnr Fi2016/02568/K)

Sammanfattning

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten (RKM) stödjer utredningens författningsförslag för tre nya län, varav Norrlands län är ett.

RKM stödjer förslaget att det regionala utvecklingsansvaret åläggs Norrlands läns landsting.

RKM anser att Norrlands läns landsting bör bli ansvarig för regionens kollektivtrafik.

RKM betonar även att en utbyggd regional kollektivtrafik är helt avgörande för att regionreformen ska bli framgångsrik.

Ett län med bristande infrastruktur

Det är anmärkningsvärt att det föreslagna Norrlands län, som omfattar mer än hälften av Sveriges yta, inte har den infrastruktur som krävs för att fullt ut nå de förväntade fördelarna med en sammanslagning.

På sidan 197 i utredningen går det att läsa ”*Det måste gå att transportera sig mellan länets olika delar så att människor kan ta sig till exempelvis arbete, studier och sjukvård men även för att den demokratiska styrningen av länet ska fungera*”. RKM förutsätter att detta framtida resande i första hand sker med någon form av kollektivtrafik, men med dagens infrastruktur skulle sammanslagningen tyvärr medföra längre bilresor och ökad andel inomregionala flygresor vilket skulle medföra oönskade negativa miljöeffekter.

Nedan presenteras de snabbaste restiderna (med kollektivtrafik) i dagsläget mellan olika punkter i det område som kommittén föreslår ska utgöra Norrlands län från 1 januari 2019:

Datum:
2016-10-04

Beteckning:
RKM 74:2016 071

Ert datum:
2016-06-30

Er beckning:
Fi2016/02568/K

3 tim 32 min	Tåg	Kiruna-Luleå
2 tim 15 min	Buss	Haparanda-Luleå
4 tim 10 min	Buss	Luleå-Umeå (<i>tåg tar 5 tim 08 min</i>)
3 tim 20 min	Buss	Storuman-Umeå
2 tim 38 min	Tåg	Umeå-Sundsvall
2 tim 08 min	Tåg	Östersund-Sundsvall
15 tim 26 min (!)	Buss/tåg	Haparanda-Östersund

Detta visar på att arbetspendlingen inte automatiskt kommer att förenklas genom en administrativ omorganisation. Detta innebär också att kompetensförsörjningen i länet inte omedelbart förbättras av en ny regional indelning. På samma sätt minskar inte heller kostnader eller restider för exempelvis sjukresor och färdtjänst även om stordriftsfördelar givetvis finns.

Regering och riksdag måste med anledning av detta anslå riktade pengar till utbyggnad av kollektivtrafiken. Framförallt behövs det särskilda statliga investeringar i banor för regional trafik som ger kort restid, hög turtäthet och hög kapacitet. Ett exempel är Norrbottenbanan.

Kollektivtrafikens betydelse

Utbyggd regional kollektivtrafik är helt avgörande för att regionreformen ska bli en framgång. För att de nya regionerna ska svetsas samman till funktionella regioner, med god tillgänglighet till samhällsservice, kultur, handel och fritidssysselsättningar måste den regionala kollektivtrafiken byggas ut. Vill riksdagen förbättra sysselsättningen, bostadsförsörjningen och den ekonomiska tillväxten måste det regionala resandet underlättas.

Kollektivtrafikmyndigheterna

Enligt kollektivtrafiklagen (2010:1065) ska det finnas en regional kollektivtrafikmyndighet i varje län. De fyra nordligaste regionala kollektivtrafikmyndigheterna blir vid en sammanslagning således en. RKM anser att Norrlands läns landsting automatiskt bör bli ansvarig för regionens kollektivtrafik, men instämmer i utredningens förslag om att formerna för detta måste utredas ytterligare, möjligen i samband med kommande översyn av kollektivtrafiklagen.

Som betänkandet betonar sker merparten av det kollektiva resandet lokalt och i vår region huvudsakligen med buss. Detta innebär att planering av det nya länets kollektivtrafik också i hög grad kräver en god lokalkännedom vilket blir en utmaning i ett storlän med en landareal på ca 222 426 kvadratkilometer, dvs. drygt hälften av Sveriges yta.

Ett starkt län för regional utveckling

RKM delar kommitténs slutsats att en sammanläggning av dagens fyra nordligaste län bildar ett administrativt starkt län med bättre förhandlingsposition i nationella prioriteringsdiskussioner och motsvarande på europeisk nivå.

Det är även av stor betydelse att det nya landstinget får ansvaret för att leda och samordna det regionala utvecklingsarbetet. Medlen för regional utveckling (strukturfondsmedel, nationella medel för regional tillväxt samt landstingets egna medel) kan användas mer effektivt och till en lägre administrativ kostnad.

Vidare delar RKM även kommitténs uppfattning att det är viktigt att statliga myndigheter, med uppgifter som direkt kan relateras till det regionala tillväxtarbetet, organisatoriskt följer den föreslagna indelningen för bättre samverkan mellan myndigheter och de nya länen. Ett exempel är Trafikverket.

Kostnadsutjämningsystemet

Kommittén föreslår att *"Det nya landstinget ska årligen ha rätt till det belopp som de ingående landstingen sammantaget hade rätt till som strukturbidrag enligt 12 § lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning vid tidpunkten för indelningsändringen."*

RKM önskar dock att modellen ses över då strukturförändringar av hälso- och sjukvård kan påverka behovet av sjukresor och färdtjänst och medföra ökade kostnader om avstånden mellan brukare och specialistvård förlängs. Denna kostnad blir också tydligast i områden där kollektivtrafiken inte är särskilt väl utbyggd och sjukresorna genomförs med anropsstyrd taxitrafik.

Som nämnts ovan kan även kollektivtrafikmyndigheterna i de fyra länen slås samman och om så är fallet anser RKM att Norrlands läns landsting automatiskt bör bli ansvarig för regionens kollektivtrafik. Detta skulle kunna medföra en skatteväxling. Betänkandet nämner som ett exempel en skatteväxling på 35 skatteören för att kompensera landstinget så som beskrivs på sidan 208, med resultat att *"En ändrad länsvis skattesats får (...) konsekvenser för kommunerna i de fyra länen (...) Effekterna för kommunerna i Västernorrland blir minskade inkomstutjämningsbidrag motsvarande fem och tolv skatteören. De nuvarande Jämtlandskommunerna får intäktsökningar på 3-6 skatteören, i Västerbotten ökar intäkterna med 1-3 skatteören och i Norrbotten med 0-7 skatteören."*

Eventuell skatteväxling och följande påverkan på inkomstutjämningsystemet är dock något som bör tas i beaktande i ett senare skede, när organisationen för Norrlands regionala kollektivtrafikmyndighet tar form.

Datum:
2016-10-04

Beteckning:
RKM 74:2016 071

Ert datum:
2016-06-30

Er beckning:
Fi2016/02568/K

I detta ärende har RKM Direktionens Arbetsutskott beslutat. Sara Rahm har varit föredragande.

För Regionala kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten

A handwritten signature in blue ink that reads 'Maria Stenberg'. The signature is written in a cursive, flowing style.

Maria Stenberg, ordförande

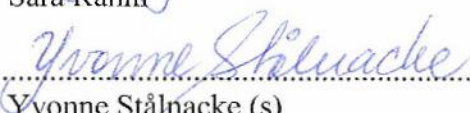
Sammanträdesdatum	tisdagen den 4 oktober 2016
Sammanträdestid	kl.11.25-12.00
Sammanträdesplats	Sammanträdesrummet, Länstrafiken i Norrbotten, Överkalix
Beslutande	Enligt närvarolistan på sidan 2
Övriga närvarande	Kenneth Johansson, myndighetschef Charlotte Reinholdt, kollektivtrafikstrateg Helena Persson, Länstrafiken Tomas Widetun, Länstrafiken Sara Rahm, Länstrafiken
Justerade paragrafer	Omedelbart justerade §§ 7

Underskrifter

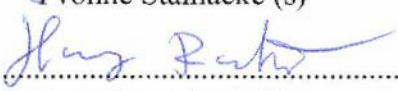
Sekreterare

Sara Rahm

Ordförande

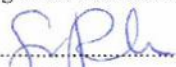

Yvonne Stålnacke (s)

Justerare

Harry Rantakyro (s)

BEVIS OM ANSLAG

Justering har tillkännagivits genom anslag på Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten (RKM):s anslagstavla

Myndighet	RKM Direktionens arbetsutskott	
Sammanträdesdatum	2016-10-04	
Anslaget	har satts upp 2016-10-05	tas ner 2016-10-27
Protokollets förvaringsplats	Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten (RKM), Smedjegatan 19, Luleå	
Underskrift	 Sara Rahm	

Arbetsutskottet

Närvarolista

Namn	Parti	Närvaro	Anteckningar/ Tjänstgörande ersättare
Ledamöter (9)			
Maria Stenberg	s	-	Agneta Lipkin (s)
Anders Öberg	s	1	
Agneta Granström	mp	-	
Kenneth Backgård	ns	-	Dan Ankarholm (ns)
Jens Sundström	l	-	Anders Rönnqvist (m)
Harry Rantakyrö	s	1	
Yvonne Stålnacke	s	1	mötesordförande
Mikael Larsson	v	1	
Britta Flinkfeldt	s	-	
Ersättare (9)			
Agneta Lipkin	s	1	
Johannes Sundelin	s	-	
Glenn Berggård	v	1	
Dan Ankarholm	ns	-	
Anders Rönnqvist	m	1	
Kristina Zakrisson	s	-	
Helena Stenberg	s	-	
Peter Waara	s	-	
Helena Öhlund	s	-	

Justerare 		Utdragsbestyrkande
--	--	--------------------

§ 7

Dnr: 74:2016 071

Remissvar Regional indelning – tre nya län

ARBETSUTSKOTTETS BESLUT

Arbetsutskottet stödjer utredningens författningsförslag för tre nya län, varav Norrlands län är ett.

Arbetsutskottet svarar Indelningskommittén enligt upprättat förslag till remissvar.

Arbetsutskottet uppdrar till styrelseordförande Maria Stenberg att underteckna myndighetens remissvar.

Ärendebeskrivning

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten har getts tillfälle att lämna remissvar på indelningskommitténs delbetänkande ”Regional indelning – tre nya län” (SOU 2016:48).

Delbetänkandet betonar att den nuvarande länsindelningen, som i vissa fall är flera hundra år gammal, spelat ut sin roll och att en reform är angelägen. Utredningen har arbetat utifrån följande fyra utgångspunkter:

Jämnstarka län och landsting – sett till befolkningens storlek då det handlar om skatteunderlag och ekonomisk bärighet

Kapacitet att bygga strukturer för regional utveckling – nya län och landsting med kapacitet att kunna upprätta, vidmakthålla och utveckla forskningsmiljöer och kompetenscentra, att kunna fördela resurser och genomföra nödvändiga investeringar

Förmåga att ansvara för det regionala hälso- och sjukvårdssystemet inklusive regionsjukvården – De nya länen och landstingen ska ha tillräcklig förmåga att själva ansvara för hälso- och sjukvårdssystemet

Utgå från befintliga samverkansmönster – bygger vidare på de samverkansmönster som har vuxit fram inom olika samhällsområden för ökad möjlighet att samlas kring en gemensam agenda och mobilisera utvecklingskraft

Regionala kollektivtrafikmyndighetens tjänstemannaberedning av ärendet har fokuserat på de delar som har direkt effekt på länets kollektivtrafik och stödjer utredningens författningsförslag för tre nya län, varav Norrlands län är ett.

RKM stödjer förslaget att det regionala utvecklingsansvaret åläggs Norrlands läns landsting.

RKM anser att Norrlands läns landsting bör bli ansvarig för regionens kollektivtrafik.

Justerare 			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

RKM betonar även att en utbyggd regional kollektivtrafik är helt avgörande för att regionreformen ska bli framgångsrik.

Reservation

Anders Rönnqvist (m), Mikael Larsson (v) samt Harry Rantakyro (s) reserverar sig mot beslutet.

Omedelbar justering

Paragrafen justeras omedelbart

Beslutsunderlag

Förslag till remissvar, Dnr 74:2016 071-2

Beslutsexpediering

Finansdepartementet

Justerare		Utdragsbestyrkande
